

9. oktober 2025

Forudbestående og konkurrerende skadesårsager

Ved Josefine Johansen og Mathilde Andersen
Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Center for Private Erstatningssager

atp=

A g e n d a

- Hvem er vi?
- Medicinsk vurdering vs. juridisk vurdering
- Vurderingsgrundlag
- Erstatningsansvarsloven (EAL)
- Ulykkesforsikringen
- Eksempler
- Spørgsmål?

Hvem er vi?

- Center for Private Erstatningssager i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring
- **Vejledende udtalelser** efter ASL § 81 og EAL § 10 – *ikke afgørelser*
- Typer af sager
 - Varigt mén
 - Tab af erhvervsevne
- Hvem forelægger sagerne?
 - Forsikringsselskaber
 - Advokater
 - Offentlige instanser
 - Skadelidte
- **Formål:** en udtalelse kan fx bruges, hvis et forsikringsselskab har svært ved at vurdere de helbredsmæssige følger i en kompliceret sag eller som vejledning, hvis skadelidte og forsikringsselskabet er uenige om følgerne af en skade.

Medicinsk vurdering ↔ juridisk vurdering

Den medicinske vurdering

- Skadens egnethed
- Hvornår bør skaden efter en medicinsk vurdering føre til behandling/lægekontakt
- Vurdering af det varige mén, herunder fradrag

Den juridiske vurdering

- Hvornår er generne opstået/dokumenteret?
- Hvilken skade/hændelse skal lægges til grund?
- Hvilke øvrige forudsætninger skal der lægges til grund for den medicinske vurdering?
- Tolkning af Retslægerådets svar

Vurderingsgrundlag

➤ Lovbestemt efter EAL

Ved sager efter **erstatningsansvarsloven** gælder de almindelige danske erstatningsregler. Det er skadelidte, der har bevisbyrden for, at der er årsagssammenhæng mellem generne og den anmeldte skade. Vurderingen tager højde for skadelidtes særlige sårbarhed og princippet om rask krop anvendes ikke.

➤ Ulovbestemt efter ulykkesforsikring

Ved **ulykkesforsikringssager** er det de forsikringsbetingelser, der gælder for den *forsikringsaftale*, der er indgået mellem forsikringsselskabet og skadelidte, der bestemmer dækningsomfanget. For at opnå dækning skal der være årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet og personskaden. Det er skadelidte, der har bevisbyrden for, at der er årsagssammenhæng. Vurderingen af, om der er årsagssammenhæng, sker ud fra et medicinsk princip om, at hændelsen skal være egnet til at forårsage varige gener i en *rask krop*.

➤ ASL § 12, stk. 2. på arbejdsskadeområdet

Ved sager efter **arbejdsskadesikringsloven** tages der stilling til, om skaden kan anerkendes som en arbejdsskade, og derefter om der eventuelt er et varigt mén. Det er skadelidte, der har bevisbyrden for, at der er sket en arbejdsskade. Når en skade er anerkendt, er der en formodning om, at alle generne som udgangspunkt er en følge af arbejdsskaden. Det er derfor arbejdsskademyndighederne, der har bevisbyrden for, at skadelidtes gener helt eller delvist skyldes andre forhold end arbejdsskaden.

Forudsætning for vurdering af mén efter Erstatningsansvarsloven

➤ Sårbarhedsprincippet → ”Skadelidte tages som skadelidte er”

Vi vurderer altså om hændelsen er egnet til at give gener hos den konkrete skadelidte ud fra dennes forhold på skadestidspunktet. Det vil sige, at hvis skadelidte har en ikke symptomgivende "svaghed", kommer denne ikke skadelidte til ulempe.

Vurdering af forudbestående efter EAL

- Den forudbestående lidelse har ikke været kendt eller symptomgivende før aktuelle skade
 - Vi skal vurdere, om det er overvejende sandsynligt, at de forudbestående gener ville blive symptomgivende indenfor en kortere tidsperiode, hvis skaden ikke var sket
 - Hvis ja: så foretager vi et skønsmæssigt fradrag
 - Hvis nej: så foretager vi ikke et fradrag
- Den forudbestående lidelse har været kendt og symptomgivende indtil aktuelle skade
 - Vi foretager et fradrag i det varige mén

Vurdering af konkurrerende efter EAL

- Skadelidte er udsat for et konkurrerende ulykkestilfælde mod samme legemsdel efter skaden
 - Vi skal vurdere om de aktuelle gener med overvejende sandsynlighed skyldes skaden eller det konkurrerende ulykkestilfælde.
- Har det konkurrerende forhold indflydelse på de aktuelle gener: så foretager vi et fradrag
- Har det konkurrerende forhold ikke indflydelse på de aktuelle gener: så foretager vi ikke et fradrag

Forudsætning for vurdering af mén efter ulykkesforsikringen

- Egnethedsvurdering med afsæt i princippet om en rask krop.

Dette er ensbetydende med, at en forudbestående legemlig ”defekt” eller sygdom ikke kan øge erstatningen, selvom virkningen af den aktuelle skade bliver større på grund af det forud tilstedeværende handicap. Dette er modsat af, hvad der gælder ved ansvars- og arbejdsskader.

Vurdering af forudbestående efter ulykkesforsikring

- Der må alene godtgøres for de gener, som ulykkestilfældet isoleret set er egnet til at medføre i en rask krop
- Det betyder også, at hvis hovedårsagen til skadelidtes aktuelle gener er forudbestående sygdom eller sygdomsanlæg, så kan der ikke gives varigt mén.
- Dette gælder også, selvom sygdommen eller sygdomsanlægget ikke har været symptomgivende før UT. Der kan ligeledes ikke gives varigt mén for degenerative lidelser/forandringer.

Vurdering af konkurrerende forhold efter ulykkesforsikring

- Vi må kun godtgøre de gener, som ulykkestilfældet isoleret set er egnet til at medføre, dvs. de direkte følger.
- Er skadelidte udsat for et konkurrerende ulykkestilfælde, foretager vi derfor en isoleret vurdering af de gener, som det anmeldte ulykkestilfælde skønsmæssigt har medført i en rask krop.

Eksempel 1: tab af finger

- Skadelidte mister 3. finger på højre hånd.
- Skadelidte havde tidligere mistet 2. finger på højre hånd (der ifølge méntabellens punkt D.1.1.1.12. vurderes til en méngrad på 10 %).

Vurdering efter EAL og ASL:

Tab af 2. og 3. finger vurderes ifølge méntabellens punkt D.1.1.1.35. til 25 %. Grundet forudbestående gener foretages der et fratræk for tabet af 2. finger, dvs. méngraden skal fastsættes til 15 %.

Dette er et eksempel på EAL's sårbarhedsprincip.

Ulykkesforsikring:

Skadelidte godtgøres alene for tab af 3. finger ud fra princippet om en rask krop, som ifølge méntabellens punkt D.1.1.1.17. vurderes til 10 %.

Skadelidte får altså ikke det "tillæg", der er indregnet i méntabellens punkt D.1.1.1.35, som følge af tab af to fingre.

Eks e m p e l 2 : f r a k t u r e n d e r i a m p u t a t i o n

- Skadelidte pådrager sig et ukompliceret brud i venstre ankel.
- Skadelidte har forudbestående dysreguleret sukkersyge.
- Efter ulykkestilfældet får skadelidte som følge af en infektion, som skadelidte er særligt disponeret for grundet sin sukkersyge, amputeret venstre underben (med dårlig protesefunktion).

Vurdering efter EAL og ASL:

Her vurderes méngraden ifølge punkt D.2.5.5. til 40 % og uden fratræk for forudbestående, da sukkersyge i sig selv ikke med overvejende sandsynlighed vil føre til amputation.

Ulykkesforsikring:

Her foretages en skønsmæssig vurdering af, hvilke gener skadelidte ville have fået som følge af ulykken, såfremt skadelidte ikke havde haft sukkersyge. Et ukompliceret brud i en rask krop ville skønsmæssigt medføre lette smerter og let nedsat bevægelighed, der følge méntabellens punkt D.2.2.2. vurderes til 5 %

Eksempel 3: vrid i knæ med menisklæsion

- Skadelidte fik et vrid i **højre** knæ. En røntgenundersøgelse var uden tegn på brud, men en MR-scanning påviste en kompleks menisklæsion samt grad 3 og 4 artrose i knæledet.
- Skadelidte havde nogle år forinden pådraget sig en lignende skade i **venstre** knæ og fået 5 % i varigt mén.
- Skadelidte havde aldrig tidligere haft gener fra sit højre knæ.
- Efter skaden havde skadelidte lette smerter i højre knæ, let muskelsvind og aflåsningstilfælde, men normal bevægelighed.

Vurdering efter EAL og ASL:

Skadelidtes gener i højre knæ fastsættes til 5 % efter méntabellens punkt D.2.7.7. Da der fortsat er gener fra det modsatte knæ, gives der skønsmæssigt et tillæg på 2-3 % for dobbeltsidighed. Det samlede varige mén fastsættes skønsmæssigt til 8 %.

Ulykkesforsikring:

Hændelsen er egnet til at medføre en menisklæsion i et raskt knæ, hvorfor det samlede varige mén fastsættes til 5 % efter D.2.7.7. Skadelidtes forudbestående artrose vurderes imidlertid at have indflydelse på de aktuelle gener i højre knæ, og det isolerede varige mén som følge af hændelsen fastsættes derfor til mindre end 5 %. Da vi tager udgangspunkt i en rask krop, gives der desuden ikke tillæg for dobbeltsidighed.

Eksempel 4: Forkert løft giver rygsmerter

- Skadelidte er impliceret i et voldsomt trafikuheld og får efterfølgende lænderygsmerter.
- Skadelidte får efterfølgende påvist en diskusprolaps og har middelsvære, daglige rygsmerter samt middelsvær nedsat bevægelighed. Ved samme scanning påvises der også udtalte degenerative forandringer på flere niveauer i lænderyggen. Skadelidte har dog aldrig tidligere haft gener fra lænderyggen.

Vurdering efter EAL og ASL:

Middelsvære, daglige rygsmerter med middelsvær bevægeindskrænkning vurderes ifølge méntabellens punkt B.1.3.5. til 15 %. At der ikke tidligere har været gener fra ryggen taler imod et fratræk. Det vil derfor afhænge af omfanget af slidgigtsforandringerne, om man ud fra et prognosehensyn foretager et fratræk.

Ulykkesforsikring:

Her foretages en skønsmæssig vurdering af, hvilke gener skadelidte ville have fået som følge af ulykken, såfremt skadelidte ikke havde haft udtalte degenerative forandringer, herunder om belastningen er tilstrækkelig til at kunne medføre en traumatisk udløst prolaps. Idet der i det varige mén ikke må godtgøres for degenerative forandringer, også selvom de ikke har været symptomgivende forud for ulykken, skal der ved ménfastsættelsen foretages en isoleret vurdering.

Spørgsmål?